

გენდერი ქართულ და გერმანულ ზღაპრებში
GENDER ISSUES IN GEORGIAN AND GERMAN FAIRY TALES

სოფიო თოთიბაძე
Sopio Totibadze

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: ზღაპარი, სოციოლინგვისტიკა, გენდერი
Keywords: Fairy Tale, Sociolinguistics, Gender

ზღაპრის შესწავლა სოციოლინგვისტური თვალსაზრისით გულისხმობს იმ სოციალური პრობლემების შესწავლასაც, რომლებსაც უნდა გამკლავებოდა საზოგადოება ზღაპრის შექმნისა თუ დაწერის პერიოდში. შესაბამისად, ზღაპარი როგორც სოციალური ფენომენი, აირეკლავს საზოგადოებაში ფესვგადგმულ სტერეოტიპებს, მათ შორის გენდერულ როლებსაც. ამიტომ, ზღაპარი შეიძლება მივიჩნიოთ სოციოლინგვისტური ცოდნის საბადოდ, რომელიც საშუალებას გვაძლევს, ის მრავალი განსხვავებული თვალსაზრისით გავაანალიზოთ. მეტიც, ზღაპარი შეიძლება წარმოვიდგინოთ ერთ-ერთ პირველწყაროდ, რომელიც ბავშვს ქალისა და მამაკაცის როლებისადმი სტერეოტიპულ მოლოდინებსა და ცრურწმენებს უყალიბებს.

მოხსენებაში განხილულია ორი ზღაპარი: „რაპუნცელის“ გრიმებისეული ვერსია და თანამედროვე ქართული ზღაპარი „მთის გული“. ტექსტების ლინგვისტური ანალიზის საფუძველზე დადგენილია, რომ რაპუნცელში, როგორც ძველ, ტრადიციულ ზღაპარში, ვლინდება ქალის მიმართ სტერეოტიპული დამოკიდებულება, ქალი ზღაპარში სახლის სფეროსთანაა ასოცირებული, პასიურია და ხშირად ხაზგასმულია მის გარეგნულ და არა გონებრივი შესაძლებლობები. თანამედროვე ზღაპარში კისაპირისპიროვითარებაა წარმოდგენილი, როდესაც ქალ პერსონაჟებს აღარ სჭირდებათ მამაკაცები, რომ მათ ხიფათი ააცილონ, არამედ არიან ბევრად უფრო აქტიურები და თავგადასავლების მოყვარულნი.

ლიტერატურა:

- Bettelheim, B.** (1962). *The uses of enchantment: the meaning and importance of fairy tales.* New York: Vintage Books.
- Holmes, J.** (2006). *Gendered Talk at Work: Constructing Gender Identity through Workplace Discourse.* Oxford: Blackwell.
- Holmes, J.** (1995). *Women, men and politeness.* London: Longman.
- Once There Was a Girl. (2018). UnWomen. Retrieved from <https://saba.com.ge/reader/book/12916>

- Zipes, J.** (2012). The Cultural Evolution of Storytelling and Fairy Tales: Human Communication and Memetics. *The Irresistible Fairy Tale*. <https://doi.org/10.23943/princeton/9780691153384.003.0001>
- Zipes, Jack.** (1988a). *The Brothers Grimm*. New York: Routledge.

The sociolinguistic study of a fairy tale involves the exploration of social problems that society had to deal with in the period of the creation of the fairy tale. Consequently, the fairy tale as a social phenomenon reflects stereotypes ingrained in the community, including gender roles. Therefore, a fairy tale can be considered a treasury of sociolinguistic knowledge that allows us to analyse it from many different perspectives. Moreover, a fairy tale can be one of the first sources that shape a child's stereotypical expectations and prejudices regarding gender roles in society.

This presentation discusses two fairy tales: the Brothers Grimm's version of "Rapunzel" and a modern Georgian fairy tale "Heart of the Mountain". Based on the linguistic and sociolinguistic analysis of the texts, it can be maintained that in Rapunzel, as in an old, traditional fairy tale, a stereotypical attitude towards women is revealed. In this fairy tale, women are passive and associated with the household space. Besides, the women's appearance rather than their mental abilities is foregrounded and considered more important. In a modern fairy tale, however, an opposite situation is presented, female characters are independent, no longer need men to save them from problems. All this makes them much more active and adventurous.

References:

- Bettelheim, B.** (1962). *The uses of enchantment: the meaning and importance of fairy tales*. New York: Vintage Books.
- Holmes, J.** (2006). *Gendered Talk at Work: Constructing Gender Identity through Workplace Discourse*. Oxford: Blackwell.
- Holmes, J.** (1995). *Women, men and politeness*. London: Longman.

Once There Was a Girl. (2018). UnWomen. Retrieved from <https://saba.com.ge/reader/book/12916>

Zipes, J. (2012). The Cultural Evolution of Storytelling and Fairy Tales: Human Communication and Memetics. The Irresistible Fairy Tale. <https://doi.org/10.23943/princeton/9780691153384.003.0001>

Zipes, Jack. (1988a). The Brothers Grimm. New York: Routledge.